

مصاحبه نشریه گزارش هفته با آقای دکتر ابراهیم یزدی (۷۴/۰۹/۳۰)

با توجه به نزدیک شدن انتخابات مجلس شورای اسلامی نشریه گزارش هفته تصمیم گرفته است، نظر افراد و چهره‌های شاخص سیاسی و فرهنگی کشور را در مورد شرکت در انتخابات مجلس جویا شود و در نشریه به چاپ رساند لذا از حضورتان استدعا دارم در صورت امکان به پرسش‌های ذیل پاسخ دهید.

س ۱- آیا نهضت آزادی ایران، در انتخابات آتی مجلس شرکت خواهد کرد یا خیر؟

ج - نهضت آزادی ایران معتقد است انتخابات فرصت مناسبی است برای همگان، از جمله احزاب سیاسی، تا حقوق و آزادی‌های اساسی خود را مطالبه و یا از آن استفاده نمایند. از جمله حقوق اساسی هر شهروندی این است که در صورتی که واجد شرایط ذکر شده در قانون انتخابات باشد، نامزد یا داوطلب نمایندگی مجلس بشود و برای ثبت نام اقدام نماید. حق هر حزب سیاسی در رابطه با انتخابات این است که یا کسانی را رأساً نامزد نماید یا از نامزدهایی که سابقه روشن سیاسی دارند و مستقل هستند و برنامه مدون در جهت مصالح ملی ارائه داده‌اند حمایت نماید و مردم را از یک طرف نسبت به حقوقشان آشنا و از طرف دیگر از آنچه در کشور می‌گذرد آگاه سازد.

نهضت آزادی ایران با استفاده از فرصت انتخابات از مردم دعوت می‌نماید برای مطالبه حقوق نادیده گرفته شده خود همت کنند و در این مرحله از تمام کسانی که واجد شرایط قانونی هستند و مورد احترام مردم می‌باشند، دعوت می‌کند از حقوق قانونی خود استفاده کنند و برای ثبت نام در تاریخ مقرر اقدام نمایند.

شرکت یا عدم شرکت در مراحل بعدی انتخابات منوط و مشروط است، اولاً به طرز عمل شورای نگهبان در رسیدگی به صلاحیت نامزدهای انتخابات و ثانیاً به امکانات عادلانه تبلیغات انتخاباتی برای تمام نامزدها، بخصوص نامزدهای معرفی یا حمایت شده از جانب گروه‌های سیاسی مخالف حاکمیت. اگر همانطور که قانون مقرر داشته است، و اخیراً هم سخنگوی شورای نگهبان آن را اعلام کرده است، این شورا وظیفه خود را صرفاً تطبیق وضعیت نامزدهای انتخابات با شرایط مندرج در قانون بداند و از اعمال سلیقه‌های سیاسی امتناع ورزد و صلاحیت شخصیت‌های سیاسی مستقل و غیروابسته به حاکمیت، که به صورت منفرد یا گروهی نامزد شده‌اند تصویب گردد و همچنین فرصت و امکاناتی کافی برای تبلیغات انتخاباتی فراهم باشد، به احتمال قوی، گروه‌های سیاسی مخالف، از جمله نهضت آزادی ایران در مراحل بعدی انتخابات شرکت خواهند نمود.

س ۲- در صورتی که پاسخ شما منفی و یا به صورت آری مشروط است بفرمایید دلایل عدم شرکت

و یا مهم‌ترین شروط حضرت عالی برای شرکت در انتخابات چیست؟

ج - تا کنون هر آنچه مقامات مسئول کشور در مورد آزادی انتخابات، ضرورت و اهمیت مشارکت احزاب گفته‌اند، از مرحله حرف و تبلیغ تجاوز نکرده است و هنوز هیچ اقدام جدی ملموسی در جهت آزادی فعالیت احزاب سیاسی مخالف حاکمیت صورت نگرفته است و هیچ علامتی در تصمیم جدی دولت در حفظ

امنیت فعالیت گروه‌های سیاسی مخالف دیده نمی‌شود و گروه‌های فشار همچنان به طور علنی و با صراحت با نادیده گرفتن تمام قوانین، به تشدید جو رعب و وحشت ادامه می‌دهند. اگر مقامات مسئول کشور در آنچه می‌گویند واقعاً جدی هستند می‌بایستی آزادی و امنیت گردهمایی‌ها را تضمین نمایند. مردم عموماً و نهضت آزادی خصوصاً، جدی بودن سخنان مقامات را باور ندارند و آنها را تبلیغات انتخاباتی، برای مصرف افکار عمومی خارجی می‌دانند. با وجود این، به نظر می‌رسد تنها محک سنجش این ادعاها این باشد که شخصیت‌های غیروابسته به جناح‌بندی‌های درون حاکمیت که از اعتبار سیاسی، دانش و تجربه و مدیریت برخوردارند و برنامه‌های مشخصی دارند، به صورت منفرد یا گروهی قدم به جلو بگذارند و جهت نامزدی در انتخابات ثبت‌نام نمایند.

س ۳- آیا نشانه‌هایی از گشایش فضای سیاسی و یا تحقق شرایط مذکور برای شرکت در انتخابات به چشم می‌خورد یا خیر؟ و اساساً پیش‌بینی حضرت عالی در این مورد چیست؟

ج - همانطور که گفتم، هنوز هیچ نشانه جدی از انجام آنچه مقامات دولتی ادعا می‌کنند به چشم نمی‌خورد. هنوز احزاب و گروه‌های مخالف حاکمیت همچنان «غیرقانونی» تلقی می‌شوند. به طوری که از حق داشتن دفتری و مرکزی برای فعالیت‌ها یا انتشار آزادانه و وسیع نشریه و روزنامه محروم هستند. هنوز روزنامه‌های کثیرالانتشار، حتی از درج آگهی ختم به امضای نهضت آزادی ایران خودداری می‌کنند (به عنوان نمونه، روزنامه‌های کثیرالانتشار صبح از درج آگهی درگذشت همسر جناب آقای سیداحمد صدر حاج‌سیدجوادی، یکی از موسسین و رهبران نهضت آزادی ایران خودداری کردند).

به نظر می‌رسد که دولت ایران در تنگنای فشارهای سیاسی، اقتصادی و اجتماعی داخلی و خارجی قرار دارد. اما متأسفانه بسیاری از تصمیم‌گیرندگان اصلی در حاکمیت به عمق بحران‌های فراگیر توجه کافی ندارند. بنابراین عموماً می‌کوشند تا در صورت امکان بدون کمترین عقب‌نشینی، صرفاً با هیاهوی تبلیغاتی، و اگر نتوانند، با حداقل عقب‌نشینی، این مرحله را پشت سر بگذارند.

در اینجا عملکرد احزاب و گروه‌های سیاسی مخالف حائز اهمیت است. اگر این احزاب وارد صحنه بشوند حاکمیت یا ناچار خواهد شد هر آنچه را گفته است پس بگیرد، که در آن صورت بر حجم فشارها و بحران‌ها افزوده خواهد شد، یا آنکه از روی اجبار به ضرورت و خردمندی فعالیت آزاد و مؤثر احزاب سیاسی مخالف را تن دردهد، که در آن صورت فصل جدیدی در روابط و مناسبات سیاسی و تنش‌زدایی سیاسی آغاز خواهد شد.

س ۴- همانطور که می‌دانید حزب ملت ایران شرکت در انتخابات مجلس را تحریم اعلام کرده، به نظر شما تحریم انتخابات در شرایط فعلی عمل درستی است یا خیر؟

ج - تحریم انتخابات ادامه شیوه‌های سنتی گروه‌ها و احزاب سیاسی در دوره‌های گذشته است، که عملاً دیده‌ایم هیچ مشکل و مسأله‌ای را حل نمی‌کند.

آمار شرکت‌کنندگان در انتخابات در دوره‌های گذشته نشان می‌دهد که مرتباً از تعداد شرکت‌کنندگان کاسته شده است، اکثریت بزرگی از واجدین شرایط رأی دادن، عمدتاً به دلیل نارضایتی از عملکرد انحصاری حاکمیت، عملاً در انتخابات شرکت نمی‌کنند. بنابراین منتظر اعلام تحریم این یا آن گروه سیاسی نمی‌باشند. از طرف دیگر چنین وضعیتی یعنی بی‌تفاوتی روبه‌رشد مردم نسبت به مشارکت در تعیین سرنوشت خود، اگر یک پدیده مطلوب سیاسی برای دولت‌های خودکامه محسوب بشود، از نظر مصالح ملی به هیچ وجه مطلوب نیست و نباید، خصوصاً توسط احزاب سیاسی مخالف، به آن دامن زده شود.